

Käänteiset vaalit

Vaalirahoista on puhuttu niin paljon, että joissakin poliittisissa piireissä on herännyt ajatus, että tulevaisuudessa eduskuntavaaleissa ei ilmoiteltaisi laisinkaan – ei televisiossa, ei lehdissä, ei internetissä, tuskin edes maitokoppien seinissä, joita ei sitä paitsi ole enää olemassakaan. Tällä tavalla säästettäisiin suuret summat rahaa, jolla sitten voitaisiin panna kuntoon kauppatase, nostaa kaikkien ihmisten palkkoja ja eläkkeitä sekä säilyttää hyvinvointiyhteiskunta ja ostaa lisää hävittäjälentokoneita.

Ajatus vaalimainonnan lopettamisesta on varmaankin oikeansuuntainen, mutta mahtaako se olla riittävä? Tuskin. Saman tien voitaisiin lopettaa koko vaalit. Sellaista ajatusta on aika helppo perustella paitsi säästöillä, myös sillä, että katsokaa nyt, millaista tulosta edelliset vaalit ovat saaneet aikaan. Aika harvan mielestä vuoden 2007 vaaleissa saatiin sellainen eduskunta kuin haluttiin. Jo heti vaalitulokset olivat pahasti killillään: yli 75 prosenttia äänestäjistä (eli kaikki ne, jotka eivät äänestäneet keskustaa) on sitä mieltä, että eduskuntaan tuli vääränlainen kokoonpano, kun sinne tuli muitakin kuin keskustalaisia. Vielä enemmän tyytymättömiä on kokoomuksen ja demarien ulkopuolella, puhumattakaan pikkupuolueista, joiden äänestäjistä eduskunnan koostumus tyydyttää vain joka kymmenettä, jos sitäkään.

Yksittäisten kansanedustajien tasolla epäkohta on vieläkin räikeämpi. Suurinta ääniharavaa, Sauli Niinistöä, äänesti muistaakseni noin 60 000 ihmistä. Se on paljon, mutta kun äänioikeutettuja oli kaikkiaan 4 292 436, heistä yli 4,2 miljoonaa ei äänestänyt Niinistöä. Silti mies keikkuu eduskunnan puhemiehenä ja kiusaa lähimmäisiään leikkimällä juupaseipästä presidenttiehdokkuutensa kanssa.

Vielä vaalitulostakin huonommaksi eduskunnan kokoonpano on vajonnut vaalikauden mittaan. Istuvista kansanedustajista ei tosin kukaan ole vielä istumassa, mutta käräjillä tai syyteharkinnassa heitä on niin paljon, että jos he liittyisivät yhteen, heistä tulisi ainakin neljänneksi suurin puolue.

Eiköhän tämä siis ole nähty: vaalimainonta asettaa ehdokkaat eriarvoiseen asemaan, eikä siihen ole enää tarjolla rahaa, joten se joutaa lopettaa, mutta saman tien joutavat koko vaalit. Yritetään nyt klonksua edellisten vaalien tuloksella niin pitkään kuin pystytään. Moni on jo nyt sitä mieltä, että sata kansanedustajaa riittäisi vallan hyvin, ja nykytahdilla ei tarvitse kovin kauan odottaa tavoitteen toteutumista. Sitä voitaisiin vielä nopeuttaa käänteisvaaleilla, eli äänestämällä kansanedustajia eduskuntatalosta pois. Sellaiset vaalit jäisivät aika kevyiksi ja halvoiksi, koska suuri osa nykyisistä edustajista lähtisi vapaaehtoisesti ja osa vietäisiin poliisivoimin. Jäljelle jäävistä voisi riittää arviolta 30–40 edustajan äänestämisen ulos, ja tuskin kukaan edes haluaisi mainostaa missään, että äänestä minua. Ilmeisesti myös äänestysprosentti nousisi ennätyskorkeaksi, kun formaatti olisi sama kuin tosi-tv:ssä.

